

STATSMINISTERIET

Samråd tirsdag den 7. december kl. 9.30-11.00

Besvarelse af samrådsspørgsmål R, W, X og Y (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Spørgsmål:

Samrådsspørgsmål R

Vil ministeren kommentere artiklen "Kommission: Ingen mink-sms'er fra Statsministeriets topfolk er journaliseret og sendt til os", bragt på dr.dk, den 3. november 2021, og i forlængelse heraf oplyse, om den sms fra en topembedsmand, der gengives i artiklen, burde have været journaliseret taget beskedens indhold, form og relation til den generelle sag om aflivning af mink i betragtning?

Samrådsspørgsmål W

Vil ministrene redegøre for henholdsvis Statsministeriets og Justitsministeriets retningslinjer for opbevaring, adgang og backup af slettede e-mails og tekstbeskeder, herunder for mulighederne for, at medarbejdere i Statsministeriet og Justitsministeriet af egen drift kan slette dokumenter m.v. permanent, således at de ikke kan genskabes, og vil ministrene i forlængelse heraf redegøre for forløbet vedrørende sletning af tekstbeskeder af interesse for Minkkommissionen?

Samrådsspørgsmål X

Vil ministrene redegøre for regler og retningslinjerne for sikring af materiale til brug for henholdsvis undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner?

Samrådsspørgsmål Y

Vil ministrene redegøre for, om de nye retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails også omfatter andre dokumenter, herunder tekstbeskeder og anden kommunikation?

Svar:

[Indledning]

Tak for invitationen til at komme her i dag i Retsudvalget.

Der er stillet fire spørgsmål til samrådet. De kommer ind på flere forskellige spørgsmål om udlevering af materiale til undersøgelseskommissioner.

De spørgsmål, der drejer sig om de generelle retningslinjer for sikring af materiale til kommissionsundersøgelser og opbevaring af materiale i øvrigt, vil justitsministeren besvare om et øjeblik. Justitsministeren vil også komme ind på reglerne om journalisering, som der også spørges til.

Jeg vil fokusere på spørgsmålene om udlevering af materiale til Minkkommissionen. Det drejer sig om spørgsmål R

og W. Og jeg vil – selvsagt – navnlig fokusere på Statsministeriets udlevering af materiale, herunder spørgsmålet om SMS-beskeder.

[Den hidtidige tilgang til SMS-beskeder]

Jeg vil starte med SMS-beskeder og det forhold, at der er beskeder, som er slettet, før kommissionen blev nedsat, og som derfor ikke har været udleveret til kommissionen.

Det skyldes for nogle – herunder mig selv – en telefonopsætning. For andre – både i Statsministeriet og i andre ministerier – skyldes det, at indholdet på telefonen er slettet i forbindelse med eksempelvis skifte af telefoner eller fratrædelse.

Når SMS-beskeder på den måde har været slettet, hænger det sammen med et forhold, som synes at være gået lidt tabt i debatten. At SMS-beskeder ikke tidligere har været set

som en kommunikationsform, der skulle gemmes af hensyn til senere dokumentation. Bortset fra de sjældne tilfælde, hvor en SMS-besked måtte have f.eks. et sådant fagligt indhold, at den skal journaliseres.

Når medarbejdere i Statsministeriet fratræder. Når statsministre fratræder – f.eks. i forbindelse med regeringsskifte. Når departementschefer i Statsministeriet fratræder. Så indleverer de deres arbejdstelefon. Og herefter skal indholdet på den efter Statsministeriets sædvanlige praksis slettes. Herunder SMS-beskeder. Og det er, så vidt jeg er oplyst, også praksis i andre ministerier.

Samtidig har det i Statsministeriet været retningslinjen, at Statsministeriet kan bistå med at overføre bl.a. private SMS-beskeder til en ny privat telefon ved fratræden, men at arbejdsmæssige beskeder ikke må overføres til en ny privat telefon. På samme måde som, at man heller ikke må tage sine arbejdsmæssige e-mails med sig, når man fratræder. Hverken som minister eller som embedsmand.

Det indebærer, at hvis man i morgen beslutter at undersøge et forløb under den tidligere regering eller under den forrige regering, så vil SMS-beskeder fra ministre ikke længere være til rådighed til brug herfor. Det samme gælder ledende embedsmænd, hvis de er fratrådt eller har skiftet job. Det vil justitsministeren også komme ind på om lidt.

Grunden til, at man sletter indholdet på telefoner, er hensynet til informationssikkerhed, herunder hensynet til privatlivet. SMS'er bruges i langt højere grad end e-mails til privat kommunikation.

Og man skal i Statsministeriet ikke ligge inde med tidligere medarbejderes og ministres private korrespondance. Og for ministres vedkommende deres korrespondance med personer fra deres eget parti eller andre partier. Eller anden fortrolig korrespondance, en minister måtte have haft på SMS.

Det er, som jeg også har redegjort for, begrundet i det samme hensyn til informationssikkerhed, som lå til grund for opsætningen på min telefon.

Og derudover i, at man har anset SMS-beskeder for at have en så uformel karakter, at der ikke har været et arbejdsmæssigt behov for at gemme dem.

Denne tilgang til SMS-beskeder er ikke noget, den nuværende regering har opfundet til lejligheden. Sådan har det også været under den tidligere regering.

Såfremt Folketinget fremadrettet ønsker sig en anden praksis end den, der har været gældende under Fogh, Løkke og Helle Thorning-Schmidt-regeringer, vil den tilgang ikke kunne opretholdes. Og det er også derfor, at regeringen har igangsat et arbejde om, hvordan og i hvilket omfang SMS-beskeder fremover skal opbevares.

Men det er en ny måde at betragte SMS-beskeder på. Som noget, der skal opbevares af dokumentationshensyn. Til brug for f.eks. fremtidige undersøgelser.

[SMS-beskeder i forhold til tidligere undersøgelseskommissioner]

At SMS-beskeder ikke er anset for centrale af dokumentationshensyn illustreres også af den hidtidige tilgang til materialeudlevering til kommissioner. Statsministeriet har således oplyst, at ministeriet ikke i forbindelse med de tidligere kommissioner har taget initiativ til sikring af ikke-journaliserede SMS-beskeder eller til udlevering heraf.

Statsministeriet har således for eksempel ikke udleveret ikke-journaliserede SMS-beskeder fra embedsmænd eller ministre til hverken Instrukskommissionen eller Undersøgelseskommissionen om SKAT. Det vil justitsministeren sige lidt mere om.

Hvis man skulle følge nogle af de synspunkter, der er givet udtryk for i de seneste uger, må det jo så betyde, at der ingen lid kan fæstes til f.eks. Instrukskommissionens beretning. Fordi man ikke har modtaget SMS-beskeder fra alle involverede.

Det synspunkt har jeg imidlertid ikke på noget tidspunkt hørt nogen give udtryk for. Og det er selvfølgelig heller ikke rigtigt. Og det vil det heller ikke være i forhold til Minkkommissionen.

[Journalisering]

Som nævnt har SMS-beskeder ikke været betragtet som noget, der skal gemmes af dokumentationshensyn. Men offentlighedsloven indeholder regler om journalisering. Dem vil justitsministeren komme nærmere ind på om lidt.

Jeg vil bare ganske kort gentage det, der er hovedpointen i den grundige redegørelse om journaliseringspligt, som

Justitsministeriet sendte til Retsudvalget som besvarelse på spørgsmål 110 for nogle uger siden. At det vil have undtagelsens karakter, at SMS-beskeder er journaliseringspligtige.

Efterfølgende har der været fremsat mange synspunkter om journalisering generelt og om journalisering af konkrete dokumenter fremlagt i Minkkommissionen.

Og der spørges i spørgsmål R til journalisering af et konkret dokument.

Til det vil jeg sige, at hvis der er dokumenter i Statsministeriet, som skulle have været journaliseret, men som ikke er blevet det. Så er det en fejl.

Jeg tror ikke, at det vil være første gang, det er sket. Hverken under denne eller tidligere regeringer. Og jeg kan ikke garantere, at det vil blive den sidste gang. Det siger jeg på ingen måde for at negligere eller bagatellisere reglerne om

journalisering. Det siger jeg for at bringe lidt realitet og balance ind i debatten.

Det er mit klare indtryk, at den nuværende regerings ministre ikke har en anden adfærd omkring journalisering af SMS-beskeder – eller af andet for den sags skyld – end den tidligere regering havde eller regeringer før den.

Jeg tvivler således på, at der kan findes mange SMS'er fra den tidligere regerings ministre i journalsystemerne i ministerierne.

Og Statsministeriet har oplyst, at der ikke på nogen som helst måde er sket ændringer af Statsministeriets journaliseringspraksis under denne regering i forhold til den tidligere regering.

Der journaliseres et meget stort antal e-mails og et meget lille antal SMS-beskeder. Hvilket i meget vidt omfang er en afspejling af, hvilken type kommunikation de to kanaler

bruges til. Hvor den egentlige sagsbehandling foregår i Statsministeriets sagsbehandlingssystem og ved brug af e-mail. Og ikke via SMS – eller andre kommunikationskanaler for den sags skyld.

At det er sådan, ved navnlig de tidligere ministre, der har deltaget i debatten, jo udmærket godt. Selv om man giver indtryk af noget andet.

Så kan man have en debat om, hvorvidt reglerne skal ændres. Og om journaliseringspligten skal udvides. Det er oplagt at have en drøftelse herom i regi af de drøftelser om offentlighedsloven, der pågår.

Men det er vildledende at fremstille det som om, at journaliseringspraksis er anderledes under denne regerings ledelse end under tidligere regeringers ledelse.

[Samarbejde med Minkkommissionen om udlevering af materiale]

De stillede samrådsspørgsmål giver mig endvidere anledning til at komme ind på Statsministeriets samarbejde med Minkkommissionen om udlevering af materiale til kommissionen.

Statsministeriet har udleveret over 22.000 siders skriftligt materiale til kommissionen. Navnlig materiale sendt via e-mail. Og har derudover leveret ca. 200 siders afskrifter af SMS-beskeder. Og det inkluderer også beskeder udvekslet med Statsministeriets departementschef, stabschef, udviklingschef og mig.

Langt størstedelen af det materiale er udleveret før sommerferien.

Det, Statsministeriet oplyser til mig er således, at samarbejdet med Minkkommissionen omkring materialeudlevering helt overordnet er foregået på samme måde som med andre kommissionsundersøgelser.

Minkkommissionen har som noget nyt specifikt bedt om en bred og generel udlevering af SMS-beskeder. Det har rejst nogle spørgsmål, særligt i forhold til, at SMS-beskeder kan være slettet. Og efterfølgende er der så opstået spørgsmål om genskabelse af disse.

Det er spørgsmål, som man ikke har håndteret før i materialeudleveringen, da man ikke bredt har udleveret SMS-beskeder fra Statsministeriet til de seneste mange kommissionsundersøgelser. Det tror jeg efterhånden er velbeskrevet.

Men ud over de nye spørgsmål er materialeudleveringen til kommissionen foregået efter samme fremgangsmåde som ved andre kommissioner. At materialeudleveringen er ba-

seret på de ønsker til udlevering af materiale, som den enkelte kommission giver udtryk for, herunder i relation til udlevering af eksempelvis mailbokse, brug af søgeord ved fremsøgning af materiale osv.

Den løbende overordnede koordinering og dialog mellem regeringen og kommissionen er efter helt sædvanlig praksis varetaget af Justitsministeriet.

Og kommissionen blev som led i denne dialog allerede før sommeren orienteret om problemstillingen i forhold til, at SMS-beskeder i en række tilfælde kunne være slettet, herunder automatisk og løbende.

[Afsluttende bemærkninger om Minkkommissionens arbejde]

Endelig vil jeg komme ind på det, som samrådet i dag udspringer af.

At der er nedsat en kommissionsundersøgelse til at undersøge forløbet omkring aflivning af mink.

Det er en god ting, at vi i Danmark har en tradition for, at vi kan nedsætte uafhængige undersøgelser, når der vurderes at være et behov for at undersøge et politisk forløb.

En del af den tradition, jeg beskriver, er så efter min opfattelse også, at vi lader kommissioner arbejde i fred. At vi ikke i Folketinget løbende kommenterer på vidneforklaringer, der afgives i kommissionen, og dokumenter der fremlægges i kommissionen. Og drager konklusioner ud fra dem. Taget ud af en sammenhæng. Farvet af den politiske forhåndsindstilling, man har til sagen.

Og jeg vil blot opfordre til, at det er en tilgang, som man fører med sig videre. Ikke bare i denne sag, men også i kommende kommissionsundersøgelser.

Jeg ser selv frem til at afgive forklaring for kommissionen.
Det bliver – som andre før mig vist har udtrykt – rart selv
at sætte ord på sagen.

Tak for ordet.